

U. Ahlin Ganziti: ZAPOSLOVANJE SEZONSKE DELOVNE SILE

Postopek najema romunskega sezonskega delavca

1. Za romunske delavce velja načelo prostega dostopa na trg dela in zato **ne potrebujejo nikakršnih dovoljenj za delo in prebivanje**. V Republiko Slovenijo ti tujci vstopajo z veljavno osebno izkaznico ali veljavnim potnim listom, ne glede na razlog oziroma namen zaradi katerega želijo vstopiti in prebivati v naši državi.
2. Po prehodu meje je potrebno opraviti **policijsko prijavo**.
V kolikor romunski sezonski delavci bivajo pri kmetu, jih mora ta kot stanodajalec v 12 urah oziroma najkasneje v treh dneh od naselitve prijaviti pri pristojni policijski postaji kot goste. Prijavo opravi tako, da na policijsko postajo prinese izpolnjen poseben obrazec (kopija iz knjige gostov) ali pa uporabi elektronsko knjigo gostov. Kmet je dolžan voditi knjigo gostov s kopijo. Za vodenje knjige gostov mora vložiti vlogo za izdajo odločbe o načinu vodenja evidence gostov in posredovanja podatkov iz nje. Knjiga gostov s kopijo se lahko vodi ročno ali računalniško (v okviru sistema histor, e-gost ali na disketi). Ročno vodenje knjige gostov pomeni, da mora kmet tujca osebno prijaviti pristojni policijski postaji, medtem ko računalniško vodenje prek sistema histor pomeni, da kmet tujca prijavi pristojni policijski postaji po elektronski poti. Podrobnejše informacije o elektronski prijavi gosta so dostopne na spletni strani [policije](#). Kmet mora knjigo gostov s kopijo dati pristojni upravni enoti v overitev. Podatke iz evidence gostov je potrebno hraniti eno leto od dneva vpisa posameznika v evidenco, nato pa jih uničiti.
Romunski sezonski delavec mora na obrazcu »Prijava - odjava gosta« posredovati naslednje podatke:
 - priimek in ime,
 - EMŠO oziroma datum rojstva in spol,
 - kraj rojstva,
 - naslov stalnega prebivališča (državo, kraj, ulico in hišno številko),
 - državljanstvo, ter številko javne listine, opremljene s fotografijo, ki jo je izdal državni organ (osebna izkaznica, potni list),
 - datum prijave.Kmet ima pravico preveriti istovetnost tujca in resničnost danih podatkov ter iz obrazca »prijava – odjava gosta« podatke vnesti v knjigo gostov s kopijo.
Po končanem bivanju je potrebno tuje sezonske delavce tudi odjaviti.
Če romunski sezonski delavec ne bo bival pri kmetu in tudi ne v drugem gostinskem, nastanitvenem ali podobnem objektu, se je sam dolžan prijaviti na policijski postaji v treh dneh od naselitve.
3. Z romunskim delavcem mora kmet **skleniti pisno podjemno pogodbo**. V vezi podjemne pogodbe je potrebno opozoriti, da delo na njeni podlagi ne sme imeti elementov delovnega razmerja – delo se lahko opravlja le »na počez«, kar predvsem pomeni, da je delavec samostojen pri svojem delu in ni pod stalnim nadzorom in navodili kmeta, si sam organizira delo in ni vključen v organiziran delovni proces, delo opravi v roku določenem s pogodbo in ne sme trajati nepretrgoma dalj časa.
4. Romunski sezonski delavec mora imeti **davčno številko**, saj je ta osnova za odprtje računa na banki ter tudi plačila davčnih obveznosti. Ta se pridobi s predložitvijo obrazca [DR - 02 finančnemu uradu, na območju katerega bo prejel plačilo za delo](#).

5. Romunija ni del evro-območja, zato sme kmet od romunskega sezonskega delavca zahtevati, da **odpre račun pri krajevni banki**, v kolikor se izkaže, da bo nakazovanje dohodka na račun, ki ga ima Romun odprtega doma, dražje. Za odprtje računa praviloma zadostuje osebni dokument in davčna številka
6. Kmet je dolžan spoštovati določbe **varnosti in zdravja pri delu** tudi v primeru, ko najema tuje sezonske delavce za delo po podjemni pogodbi. V ta namen jih mora pred pričetkom opravljanja dela poslati na predhodni preventivni zdravstveni pregled, jih seznaniti s tveganji pri delu, kot so izražena v pisno sprejeti izjavi z oceno tveganja in jim v ta namen ponuditi v podpis izjavo, da so s tveganji seznanjeni. Prav tako je dolžan skrbeti za varno delovno okolje in opremo, ter preostale dolžnosti, ki izhajajo iz tega naslova. Več informacij je mogoče prebrati na spletnih straneh [Ministrstva za delo](#).
7. Po sklenitvi podjemne pogodbe kmet romunskih sezonskih delavcev ne prijavi v socialna zavarovanja, pač pa je dolžan **na dan izplačila dohodka obračunati ter plačati vse prispevke ter davke** iz naslova podjemne pogodbe (prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, dohodnino ter posebni davek na določene prejemke, razen v primeru spravila pridelkov v vinogradništvu, hmeljarstvu in sadjarstvu). To stori z oddajo obrazca [REK-2](#) preko sisteme eDavki. Hkrati mora romunskemu sezonskemu delavcu kot prejemniku dohodka predložiti podatke o dohodku, o odtegnjenem in plačanem davčnem odtegljaju in druge podatke, ki vplivajo na višino davčnega odtegljaja. Za potrebe plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, more kmet romunskemu sezonskemu delavcu v podpis ponuditi izjavo na obrazcu »Izjava zavarovanca za opravljanje dela na podlagi drugega pravnega razmerja«.

Prikaz obremenitve podjemne pogodbe

Akontacija dohodnine v breme tujca se izračuna od dohodka zmanjšane za 10 % normiranih stroškov in prispevkov podjemnika	Prispevek PIZ v breme tujca	Posebni davek na določene prejemke v breme kmeta	Prispevek PIZ v breme kmeta
25% se šteje kot dokončen davek	15,5%	25%	8,85%

8. V primerih, ko so romunski sezonski delavci nastanjeni pri kmetu, mora ta **spoštovati minimalne bivanjske in higienske standarde za nastanitev**. Skladno s tem je dolžan zagotavljati naslednje minimalne bivanjske standarde:
 - prostori, namenjeni prebivanju, spanju in uživanju hrane, morajo imeti tla pokrita s (toplo) oblogo, ki jo je mogoče učinkovito mokro čistiti oziroma razkuževati, stene in strop morajo biti toplotno izolirani, vrata in okna morajo tesniti in se odpirati, da je omogočeno zračenje;
 - prostori, namenjeni prebivanju, spanju in uživanju hrane, morajo biti vzdrževani tako, da se ohranjajo v dobrem stanju in omogočajo uporabo, zagotovljeno mora biti tudi ogrevanje;
 - v objektu mora biti na vidnem mestu nameščena omarica za prvo pomoč, dosegljiva vsem stanovalcem;
 - v dnevnih in spalnih prostorih mora biti poskrbljeno za zadostno naravno in električno osvetlitev;
 - moški in ženski spalni prostori morajo biti fizično ločeni; za vsakega stanovalca mora biti zagotovljena samostojna postelja, druga nad drugo sta lahko največ dve postelji;
 - v prostoru, ki je namenjen prebivanju, spanju in uživanju hrane, lahko prebiva največ šest oseb;
 - glede na število oseb, ki prebivajo v prostoru, mora biti zagotovljeno za spanje najmanj 6 m² na osebo (oziroma na dve osebi, v primeru ko sta postelji druga nad drugo), za kuhinjo 1 m² in prebivanje 1 m², brez sanitarnih prostorov:

Število oseb	Najmanjša površina
1	8 m ²
2	10 m ²
3	18 m ²
4	20 m ²
5	28 m ²
6	30 m ²

V zvezi z zagotavljanjem minimalnih higienskih standardov v sanitarnih prostorih, je kmet dolžan zagotavljati naslednje:

- pri souporabi sanitarij do vključno pet uporabnikov morajo biti nameščeni stranišče s splakovalnikom, umivalnik ter prha z mrzlo in toplo vodo, pri souporabi za šest ali več oseb pa morajo biti nameščeni najmanj po eno stranišče s splakovalnikom za vsakih začetih pet uporabnikov ter najmanj po en umivalnik in po ena prha z mrzlo in toplo vodo za vsakih začetih deset uporabnikov;

- stranišče in prha morata biti fizično ločena od preostalih bivalnih prostorov ali delov prostorov v souporabi;
- sanitarije morajo biti vzdrževane tako, da se ohranjajo v dobrem stanju in omogočajo uporabo, zagotovljeno mora biti zračenje in električna osvetlitev, tla in stene pa morajo biti obloženi z materiali, ki se čistijo s sanitarnimi čistili;
- sanitarije morajo biti fizično ločene za uporabnike različnega spola.

Kmet mora z romunskim sezonskim delavcem skleniti najemno pogodbo, katera mora vsebovati podatek o površini najemnega prostora, številu oseb, ki ta prostor uporabljajo, in višini najemnine. Od najemne pogodbe je dolžan poravnati tudi [davek od dohodka iz oddajanja premoženja v najem](#), in sicer v višini 25% od osnove (to je dohodek iz oddajanja premoženja v najem, zmanjšan za normirane stroške v višini 10 %). Kmet mora dohodek iz oddajanja premoženja v najem napovedati na obrazcu [»Napoved za odmero dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem«](#), in sicer v 15 dneh od prejema dohodka iz oddajanja premoženja v najem oziroma v 15 dneh po poteku časa, za katerega je bilo dano premoženje v najem, vendar najpozneje do 15. januarja tekočega leta za preteklo leto.

Za konec

Zgoraj navedene informacije so zapisane za potrebe najema romunskih sezonskih delavcev, ki bodo delo v Republiki Sloveniji opravljali preko podjetne pogodbe in se na njenem ozemlju ne bodo zadrževali neprekinjeno več kot 90 dni od vstopa v državo. Prav tako naj opozorimo, da Romunski delavci, na podlagi dela prek podjetne pogodbe, niso vključeni v slovenski sistem zdravstvenega zavarovanja, zato je za njih smiselno urediti komercialno zavarovanje, ki jim bo pokrilo stroške morebitnega zdravljenja.

Postopek najema bosanskega sezonskega delavca – do 90 dni v koledarskem letu

1. Državljeni Republike Bosne in Hercegovine za delo v Republiki Sloveniji potrebujejo **dovoljenje za sezonsko delo**, če bo delo trajalo največ 90 dni, s prekinitvami ali brez, pri enem ali več naročnikih dela, v posameznem koledarskem letu. Kmet kot naročnik dela na Zavod RS za zaposlovanje (v nadaljevanju ZRSZ) vložijo vlogo za izdajo dovoljenja za sezonsko delo na predpisanem obrazcu – Obrazec ZRSZ-TUJ-SEZ skupaj z naslednjimi dokazili:
 - podjetna pogodba, ki jo podpiše kmet in izjava bosanskega delavca, da se je pripravljen zaposliti pri kmetu;
 - fotokopija potnega lista tujca z veljavnostjo najmanj 3 mesece dalj od nameravanega dela,
 - podatek, da ima tujec ustrezno zdravstveno zavarovanje¹,
 - podpisana izjava kmeta glede zagotavljanja nastanitve tujcu v prostorih, ki jih ima v lasti ali najemu, če bo tuj sezonski delavec bival v njegovih nastanitvenih prostorih.

Vlogo vložijo osebno pri ZRSZ, Službi za zaposlovanje in delo tujcev, Cesta VI/7, Ljubljana, ali na organizacijskih enotah ZRSZ po Sloveniji oziroma po pošti na naslov ZRSZ, Rožna dolina, Cesta IX/6, 1000 Ljubljana. Za izdajo dovoljenja za sezonsko delo v kmetijstvu ni potrebno plačati takse, mora pa kmet plačati takso v višini 4,54 EUR za vlogo. Za najem bosanskih sezonskih delavcev ne velja Sporazum o zaposlovanju državljanov Bosne in Hercegovine v Sloveniji sklenjenim med Vlado Republike Slovenije in Svetom ministrov Bosne in Hercegovine.

2. Po novem bosanski državljani ne potrebujejo več dovoljenja za prebivanje, niti ne vizuma, zato je po prehodu meje potrebno opraviti **policijsko prijavo**.

V kolikor bodo bosanski sezonski delavci bivali pri kmetu, jih mora ta kot stanodajalec v 12 urah oziroma najkasneje v treh dneh od naselitve prijaviti pri pristojni policijski postaji kot goste. Prijavo opravi tako, da na policijsko postajo prinese izpolnjen poseben obrazec (kopija iz knjige gostov) ali pa uporabi elektronsko knjigo gostov. Kmet je dolžan voditi knjigo gostov s kopijo. Za vodenje knjige gostov mora vložiti vlogo za izdajo odločbe o načinu vodenja evidence gostov in posredovanja podatkov iz nje. Knjiga gostov s kopijo se lahko vodi ročno ali računalniško (v okviru sistema histor, e-gost ali na disketi). Ročno vodenje knjige gostov pomeni, da mora kmet tujca osebno prijaviti pristojni policijski postaji, medtem ko računalniško vodenje prek sistema histor pomeni, da kmet tujca prijavi pristojni policijski postaji po elektronski poti. Podrobnejše informacije o elektronski prijavi gosta so dostopne na spletni strani [policije](#).

¹ Kot dokazilo o ustreznem zdravstvenem zavarovanju šteje:

- komercialno zavarovanje (npr. CORIS) ali
- potrdilo o pravicah do zdravstvenih storitev med začasnim bivanjem v Republiki Sloveniji, določenim s posameznim sporazumom, ki ga izda nosilec zavarovanja države pogodbenice (v primeru, da je bosanski delavec doma vključen v sistem obveznega socialnega zavarovanja že izpolnjuje pogoj glede ustreznega zdravstvenega zavarovanja, ki je podlaga za izdajo dovoljenja za sezonsko delo) ali
- prostovoljna vključitev tujca v obvezno zdravstveno zavarovanje – VOZ.

Kmet mora knjigo gostov s kopijo dati pristojni upravni enoti v overitev. Podatke iz evidence gostov je potrebno hraniti eno leto od dneva vpisa posameznika v evidenco, nato pa jih uničiti.

Bosanski sezonski delavec mora kmetu na obrazcu »Prijava - odjava gosta« posredovati naslednje podatke:

- priimek in ime,
- EMŠO oziroma datum rojstva in spol,
- kraj rojstva,
- naslov stalnega prebivališča (državo, kraj, ulico in hišno številko),
- državljanstvo, ter številko javne listine, opremljene s fotografijo, ki jo je izdal državni organ (osebna izkaznica, potni list),
- datum prijave.

Kmet ima pravico preveriti istovetnost tujca in resničnost danih podatkov ter iz obrazca »prijava – odjava gosta« podatke vnesti v knjigo gostov s kopijo.

Po končanem bivanju je potrebno tuje sezonske delavce tudi odjaviti.

Če bosanski sezonski delavec ne bo bival pri kmetu in tudi ne v drugem gostinskem, nastanitvenem ali podobnem objektu, se je sam dolžan prijaviti na policijski postaji v treh dneh od naselitve.

3. Z bosanskim delavcem mora kmet **skleniti pisno podjemno pogodbo**. V vezi podjemne pogodbe je potrebno opozoriti, da delo na njeni podlagi ne sme imeti elementov delovnega razmerja – delo se lahko opravlja le »na počez«, kar predvsem pomeni, da je delavec samostojen pri svojem delu in ni pod stalnim nadzorom in navodili kmeta, si sam organizira delo in ni vključen v organiziran delovni proces, delo opravi v roku določenem s pogodbo in ne sme trajati nepretrgoma dalj časa.
4. Bosanski sezonski delavec mora imeti **davčno številko**, saj je ta osnova za odprtje računa na banki ter tudi plačila davčnih obveznosti. Ta se pridobi s predložitvijo obrazca [DR - 02 finančnemu uradu, na območju katerega bo prejel plačilo za delo](#).
5. Ob bosanskega sezonskega delavca sme kmet zahtevati, da **odpre račun pri krajevni banki**, v kolikor se izkaže, da bo nakazovanje dohodka na račun, ki ga ima delavec odprtega doma, dražje. Za odprtje računa praviloma zadostuje osebni dokument in davčna številka.
6. Kmet je dolžan spoštovati določbe **varnosti in zdravja pri delu** tudi v primeru, ko najema tuje sezonske delavce za delo po podjemni pogodbi. V ta namen jih mora pred pričetkom opravljanja dela poslati na predhodni preventivni zdravstveni pregled, jih seznaniti s tveganji pri delu, kot so izražena v pisno sprejeti izjavi z oceno tveganja in jim v ta namen ponuditi v podpis izjavo, da so s tveganji seznanjeni. Prav tako je dolžan skrbeti za varno delovno okolje in opremo, ter preostale dolžnosti, ki izhajajo iz tega naslova. Več informacij je mogoče prebrati na spletnih straneh [Ministrstva za delo](#).
7. Po sklenitvi podjemne pogodbe, kmet bosanskega sezonskega delavca ne prijavi v socialna zavarovanja, pač pa je dolžan **na dan izplačila dohodka obračunati ter plačati vse prispevke ter davke** iz naslova podjemne pogodbe (prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, dohodnino ter posebni davek na določene prejemke, razen v primeru spravila pridelkov v vinogradništvu, hmeljarstvu in sadjarstvu). To stori z oddajo obrazca [REK-2](#) in, temu obrazcu priloženega, obračuna posebnega davka na določene prejemke preko, in sicer preko sistema eDavki. Hkrati mora bosanskemu sezonskemu delavcu kot prejemniku dohodka predložiti podatke o dohodku, o odtegnjenem in plačanem davčnem odtegljaju in druge podatke, ki vplivajo na višino davčnega odtegljaja. Za potrebe plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, mora kmet bosanskemu sezonskemu delavcu v podpis ponuditi izjavo na obrazcu »Izjava zavarovanca za opravljanje dela na podlagi drugega pravnega razmerja«.

Prikaz obremenitve podjemne pogodbe

Akontacija dohodnine v breme tujca se izračuna od dohodka zmanjšanega za 10 % normiranih stroškov in prispevkov podjemnika	Prispevek PIZ v breme tujca	Posebni davek na določene prejemke v breme kmeta	Prispevek PIZ v breme kmeta
25% se šteje kot dokončen davek	15,5%	25%	8,85%

8. V primerih, ko so bosanski sezonski delavci nastanjeni pri kmetu, mora ta **spoštovati minimalne bivanjske in higienske standarde za nastanitev**. Skladno s tem je dolžan zagotavljati naslednje minimalne bivanjske standarde:

- prostori, namenjeni prebivanju, spanju in uživanju hrane, morajo imeti tla pokrita s (toplo) oblogo, ki jo je mogoče učinkovito mokro čistiti oziroma razkuževati, stene in strop morajo biti toplotno izolirani, vrata in okna morajo tesniti in se odpirati, da je omogočeno zračenje;
- prostori, namenjeni prebivanju, spanju in uživanju hrane, morajo biti vzdrževani tako, da se ohranjajo v dobrem stanju in omogočajo uporabo, zagotovljeno mora biti tudi ogrevanje;
- v objektu mora biti na vidnem mestu nameščena omarica za prvo pomoč, dosegljiva vsem stanovalcem;
- v dnevnih in spalnih prostorih mora biti poskrbljeno za zadostno naravno in električno osvetlitev;
- moški in ženski spalni prostori morajo biti fizično ločeni; za vsakega stanovalca mora biti zagotovljena samostojna postelja, druga nad drugo sta lahko največ dve postelji;
- v prostoru, ki je namenjen prebivanju, spanju in uživanju hrane, lahko prebiva največ šest oseb;
- glede na število oseb, ki prebivajo v prostoru, mora biti zagotovljeno za spanje najmanj 6 m² na osebo (oziroma na dve osebi, v primeru ko sta postelji druga nad drugo), za kuhinjo 1 m² in prebivanje 1 m², brez sanitarnih prostorov:

Število oseb	Najmanjša površina
1	8 m ²
2	10 m ²
3	18 m ²
4	20 m ²
5	28 m ²
6	30 m ²

V zvezi z zagotavljanjem minimalnih higienskih standardov v sanitarnih prostorih, je kmet dolžan zagotavljati naslednje:

- pri souporabi sanitarij do vključno pet uporabnikov morajo biti nameščeni stranišče s splakovalnikom, umivalnik ter prha z mrzlo in toplo vodo, pri souporabi za šest ali več oseb pa morajo biti nameščeni najmanj po eno stranišče s splakovalnikom za vsakih začetih pet uporabnikov ter najmanj po en umivalnik in po ena prha z mrzlo in toplo vodo za vsakih začetih deset uporabnikov;
- stranišče in prha morata biti fizično ločena od preostalih bivalnih prostorov ali delov prostorov v souporabi;
- sanitarije morajo biti vzdrževane tako, da se ohranjajo v dobrem stanju in omogočajo uporabo, zagotovljeno mora biti zračenje in električna osvetlitev, tla in stene pa morajo biti obloženi z materiali, ki se čistijo s sanitarnimi čistili;
- sanitarije morajo biti fizično ločene za uporabnike različnega spola.

Kmet mora z bosanskim sezonskim delavcem **skleniti najemno pogodbo**, katera mora vsebovati podatek o površini najemnega prostora, številu oseb, ki ta prostor uporabljajo, in višini najemnine. Od najemne pogodbe je dolžan poravnati tudi [davek od dohodka iz oddajanja premoženja v najem](#), in sicer v višini 25% od osnove (to je dohodek iz oddajanja premoženja v najem, zmanjšan za normirane stroške v višini 10 %). Kmet mora dohodek iz oddajanja premoženja v najem napovedati na obrazcu [»Napoved za odmero dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem«](#), in sicer v 15 dneh od prejema dohodka iz oddajanja premoženja v najem oziroma v 15 dneh po poteku časa, za katerega je bilo dano premoženje v najem, vendar najpozneje do 15. januarja tekočega leta za preteklo leto.

Za konec

Zgoraj navedene informacije so zapisane za potrebe najema bosanskih sezonskih delavcev, ki bodo delo v Republiki Sloveniji opravljali preko podjetne pogodbe in se na njenem ozemlju ne bodo zadrževali več kot 90 dni v koledarskem.